

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Reg. 18.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

REGULA XVIII.

De exhortationibus Domesticis.

EXHORTATIO I.

Exhortationum Domesticarum ad Religiosos materiam insinuat.

T H E M A.

Quasi tuba exalta vocem tuam. Isaia c. 58. 1.

V E L

In concionibus domesticis de iis crebro tractent, quae ad sui abnegationem, & in virtutibus profectum, & omnimodam perfectionem attinet. Reg. 18.

Eleberrimo Ha-
braorum Duci
Moyfi dominus,
num. c. 10. man-
davit, geminas
tubas argenteas,
duasque con-
flandas curare :
quibus diversimodè clangentibus, po-
pulum convocaret; atque illi, vel ag-
gredienda praelia, vel castra movenda,
vel denique festa & sacrificia cele-
branda insinuaret. Et quidem ad ha-
rum tubarum clangorem (teste S. Cy-
rillo L. 5. de adoratione) moenia Je-
richontina corruere, Quid verò tuba

hae symbolicè significant, nisi Oratores
sacros; quibus, non secus atque olim
Prophetis, Dominus hodie dum præci-
pit: *Quasi tuba exalta vocem tuam* :
præcipue, quando graviora populo
annuntianda veniunt scelera. An non
hujusmodi tuba extitit S. Joannes
Baptista, *vox clamantis in deserto* ? An
non similis tuba fuit S. Petrus Apo-
stolus, S. Joannes, S. Jacobus Boaner-
ges, atque in primis Doctor Gentium
Paulus, de quo scribit S. Hieronymus:
Fuit tuba Evangelii, tonitru gentium,
rugitus leonis ? An non ejusmodi tubas
sefe exhibuerunt S. Dominicus, S. Vin-
centius Ferrerius, & ex Societate
nostra

nostra Ecclesiastica celeberrimi Lanius, Maldonatus, Landinus, Aggerius, Colnagus, Mancinellus, Strada, alique quam plurimi? Tubæ hi fuere argenteæ, quia sonoræ, veramque sapientiam, cujus argentum symbolum est, prædicavere: & muros Jericho, id est mundi instabilis, seu vitiorum ejus munimenta dissecere. Verum tubas hæcæ alio clangere tono aliæque de materia, oportet, dum ad populum; de alia, dum ad Religiosos perfectionis studiosos insonant. Ad populum enim de morte, de judicio, inferno, æternitate, mandatorum Domini observatione perorando, vehementius detonant, callumque vitiorum abolere sagunt; Religiosos verò perfectionis semitas decurrentes, ad fervorem suavius inflammant: atque ad abnegationem, virtutum incrementum, perfectionem, charitatemque fraternam cohortantur.

Causas verò, cur de his materiis in exhortationibus ad Religiosos potissimum agendum sit, tum in præsentem, tum in sequente exhortatione declarabimus.

I.
Materia
exhortationum
domesticarum
abnegatio.

I. Primus tubarum Mosaicarum clangor ad bellum contra Jebusæos, Amorrhæos, ceterosque populi Israelitici hostes aggrediendum excitabat. *Si exieritis ad bellum*, ait sacer textus, *L. c. clangentis ululantibus tubis*. id est conciso & interrupto sono. Omnia hæc in figura contingebant illis; nos verò docent; Exhortatoribus Religiosorum, sæpe insonandam esse tubam evangelicam, & tractandum de aggrediendo contra hostes prælio; scilicet

contra vitia, passiones animi, peccataque inclinationes: quæ pugna, nunquam non religiosis necessaria, exercetur, non hastis & acinacibus chabbeis ac materialibus, sed gladio spirituali mortificationis: sine qua Christum sequi, aut vitam religioso contentaneam agere, est profus impossibile: ait enim Veritas æterna: *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me*, Matth. 16. *Hoc est opus posturum in hac vita*, ait S. Climacus serm. 13. de verbis Domini, *actiones carnis spiritum mortificare quotidie, affligere, minuire, frenare & interimere*. Eâ, omnino ratione, quâ mavortii pugiles, cum hostibus procedunt, quibus pro viribus cladem inferunt, affligunt, minuant, frenant, interimunt. In hoc genere, militia nostra sacra, haud à profana diffidet; nisi in eo, quod bella mundi citius finem assequantur; Religiosus verò certamina non nisi cum morte terminentur. Nam ut docet S. Ephraem Exhort. ad pietatem c. 1. p. 7. *Bellum militis breve; sed Monachi pugna, quoad usque migret ad Dominum, durat*. Totâ itaque vitâ dimicandum est Religiosis; ne verò avimis concidant, more militari, sæpe numero, tubæ clangore, scilicet verbi divini prædicatione, sunt animandi.

Clangunt autem hæc tubæ & insonant, deicienda nobis esse Jerichontis mœnia, sine quo ingressus in terram promissionis minime conceditur: nobis enim ad perfectionis quietem accessus haudquaquam præstabitur; nisi nosmetipsos in omnibus abnegaverimus;

mus: nisi Jericho, id est. luna, seu inconstantia concidar; nisi ejusdem munitibus amor proprius, seu fualitas, diabolus; cum virtutum agmine se continet, evertantur.

Clangunt hæ tubæ & inculcant nobis, absque circumcissionis spiritualis ferro, nunquam nos in Genuinorum Sancti Fundatoris filiorum & militum album esse referendos; sicut & incircumcisi, Israëlitico populo, haud poterant annumerari. *Omnia in circumcisi corde & incircumcisi carne non ingreditur Sanctuarium meum*, ait Ezechiel c. 44. 1. Absque circumcissione seu mortificatione nunquam veterem hominem, quem è mundo eduximus, exuemus, & induemus novum; nunquam hostes nostros internos debellabimus, ac veram filiorum Dei pacem obtinebimus; nunquam animæ morbos, curabimus; atque optatæ mentis sanitate gaudebimus; nunquam *Jes u Socii*, ac discipuli aestimabimur, quia moribus & vitâ *Jes u* carebimus: ad quam mortificatio penitus est necessaria: *Semper*, ait Apostolus, mortificationem *Jesu in corpore nostro circumferentes; ut & vitâ Jesu manifestetur in nobis.* 2. Corinth 4. 10.

II. Alter tubarum Mosaicarum clangor populum Israëliticum ad progrediendum in Terram promissionis, atque ad movenda castra excitabat: *Si autem*, ait sacer textus, *prolixior atque concisus clangor increpaverit, movebunt castra.* L. c. Quidam hic adumbratur allud, nisi ut Ecclesiasta sacri, suos hortentur Auditores ad sedulum in virtutibus progressum; *sapo tractent de*

illis que pertinent ad profectum in virtutibus: monet S. Ignarius, Eundem nempe Religiosis est de virtute, in virtutem: unde hæc sit illis crebrò exhortationum materies; *Quamobrem verò?* 1. Quia in via Dei non proficere, est deficere; non progredi, est regredi; non tendere, ac magis, magisque appropinquare & accedere ad metam perfectionis, est elongari ab ea & retrocedere. Unanimis & concors est Patrum sanctorum sensus: ex quibus S. Hieronymus in Epist. ad Demetriadem ita loquitur: *Tandiu non relabimur retro, quamdiu ad priora contendimus: at ubi capimus stare, descendimus, nostrumque non progredi, reverti est.* Ut igitur Ascetarum animi, nonnunquam flaccescentes, excitentur, atque ad progrediendum animentur; quis non videt clangore tubæ, tanquam calcari opus esse; expositione, inquam, & inculcatione præstantiæ virtutum, mundi asseclis adeò incognita, Religiosis verò scitu, quàm maximè necessariæ?

2. *Lucerna pedibus meis verbum tuum*, ait Vates Regius Psal. 118. Verbum Dei ab Oratore sacro propositum, lucernæ instar, per loca tenebrosa & lutosâ ambulantiem illuminat, & viam monstrat, quâ gradiatur ac pedes figat gressumque promoveat. Ignoti nulla cupido; quare ut virtutis amore trahamur, ejus pretium, utilitatem, jucunditatem, pulchritudinem, nobilitatèque nosse, necesse est; quomodo verò ea cognoscemus, nisi ab eruditis, peritisque exhortatoribus, audiamus? *Quomodo audient sine prædi-*

predicante? qui non modò mentem explicando illuminet; sed & affectum movendo inflammet? Nunc igitur è sacris paginis, virtutem in genere, nunc in particulari exponat ac deprædicet: nunc è SS. Patrum monumentis ejusdem encomia deprobat. Juvabit S. Augustinus L. 2. de lib. arbitr. c. 18. & 19. asserens: *Virtutem esse bonam qualitatem mentis, quâ rectè vivitur; quâ nemo malè utitur; quam Deus in nobis, sine nobis, operatur.* Estimulabit quoque Aristoteles, licet Ethicus 2. Ethic. c. 6. definiens, virtutem esse, *qua bonum facit habentem & opus ejus bonum reddit.* Quid enim præstantius, quid honestius, quàm esse bonum, quod nec honor nec fortuna, nec opulentia homini conferre valet? Quàm igitur nobile Dei donum est virtus? quæ Ascetis est supplementum naturæ, ornamentum animæ, cimelium gratiæ, facilitas boni operis, quâ bene sanctèque vivimus; quâ veris malis, scilicet peccatis, resistimus; quâ cumulamur meritis; vitam æternam promeremur, & Christi imagines, ac Dei imitatores effici-mur. Quis igitur tantum thesaurum augere non labore? quis in tanto bono acquirendo, accumulandòque non defudet?

3. *Hæc est voluntas Dei, sanctificatio vestra.* 1. Thess. 4. ad quam virtus ducit ac viam sternit; quæ ideo frequenter à Verbi Divini præconibus, Auditoribus ob oculis ponenda & commendanda, præsertim hæc obligatio, hoc præceptum Salvatoris, omnibus Christianis datum: *Diliges Dominum*

Deum tuum, ex toto corde tuo. Matth. 22. quod absque constanti virtutum exercitio non impletur. Ac prout rectè asserit S. Augustinus L. 2. de doctr. Christ. c. 22. *Tunc optimus est homo, cum totâ suâ vitâ pergit in immutabilem vitam, & toto affectu illi inhaeret.* Hoc vel maxime incumbit Religiosa vita cultoribus; iis præsertim, qui peculiariùs Jesu vitam se imitari proficentur: quando enim in hac mortali vitâ degimus, in Christi schola versamur; quare tanquam discipulos genuinos ac sedulos, nos nos decet proficere: nam quisquis in schola Christi non proficit, ejus magister est magisterio. Ait S. Bernardus in Epist. 341. *Non proficere sine dubio debet, sicut ille ambulavit & ipse ambulare. Jesu autem crescebat & proficiebat, sapientia, atate & gratia apud Deum & homines.* Dicamus igitur cum Magno Augustino: *Quantumcumque hic vixerimus; quantumcumque profecerimus, nemo dicat: Sufficit mihi, justus sum: qui dixerit, remansit in via, non novit pervenire: ubi dixit, sufficit, ibi hæsit;* in Psal. 69.

III. Tubarum clangor, populum ad tabernaculum, ad calendas, ac dies festos ciebat: Si quando habebitis epulum, & dies festos, atque calendas, curate tubâ. Num. 10. Id est, in novilunio seu primo die mensis lunaris, qui erat festus Judæis. Pari modo per Exhortatores domesticos collegæ convocandi sunt ad tabernaculum perfectionis, tabernaculum enim Dei cum hominibus, est vita perfectio: deinde ad epulum,

epulum, seu agapen charitatis, uti & ad calendans & festum sanctitatis; ut cognoscant, quam longè ab ea etiamnum distent; stimuli que simul admoventi, ad eam fervore & alacritate eximiam comparandam. Eiusmodi stimulus est

1. Obligatio Religiosi, quã sub lethali criminis reatu ad perfectionem tendere tenetur. Ut fert doctrina communis Theologorum cum D. Thoma 2. 2. q. 184 a. 5. Nam status religiosus, est status perfectionis acquirendæ, seu est via ad perfectionem: quemadmodum igitur sub peccato lethali, Religiosus tenetur esse religiosus (id enim vota religiosa nuncupans Deo promittit) ita quoque sub peccato mortali tenetur ad perfectionem tendere. Veluti ex adverso Religiosus ad perfectionem non tendens committit peccatum simulationis, mendacii & hypocriseos in materia gravi; status enim religiosus promittit omnibus atque ostendit perfectionis ac sanctimoniam curam; ideoque apud omnes, etiam Reges ac Principes, venerationem obtinet, gaudens privilegiis in omni jure maximis. Si itaque Religiosus hac in parte homines falleret, profectò à peccato impostura in re gravi, haudquaquam immunis foret.

2. Stimulus alter ab Exhortatoribus, religiosus animis addendus est, brevis & incertitudo temporis nostri, quod mors inopinata non raro succidit. *Tempus breve est*, clamat Apostolus 1. Corint. 7. 29. igitur fructuose collocandum est; & perfectioni

comparandæ strenuè impendendum: quod enim brevis hujus temporis decursu non acquirimus, totà deinde æternitate non acquirimus. *Juravit Angelus, per viventem in secula seculorum, quia tempus non erit amplius.* Apoc. c. 10. In mortis articulo, dolore & angustia ingenti affligemur ac cruciabimur, tempus gratiæ effluxisse; nosque tam segniter in eo perfectioni operam navasse; & vel unicum vita annum desiderabimus: at *tempus non erit amplius.* In formidabili judicii die, & in flammis purgantibus, clarissimè perspiciemus, quam languide, & oscitanter perfectionis instrumenta, ac media efficacissima adhibuerimus; tempusque optabimus culpas nostras abolendi, negligentiaque compensandi: *sed tempus non erit amplius. Ergo dum tempus habemus, operemur bonum.* Ad Gal. 6. 10. *Ecce nunc dies acceptabilis; ecce nunc dies salutis.* 2. Corinth. 6. 2. dies perfectionis & sanctitatis comparandæ, nunquam aliàs redituri.

3. Stimulus tertius in concionibus domesticis admoendus, est ratio strictissima, in die judicii, supremo Judici reddenda, de tot tamque præclaris perfectionis conquirendæ adminiculis: *Judicium sedis & libri aperti sunt.* In quibus descriptum est, quantà desidia iis usi fuerimus, quàm modicum ex iis fructum retulerimus, quàm frigide & perperam ea adhibuerimus. Quanto autem rubore & confusione suffundemur; tantà mediorum adeò præstantium & efficacium copiã, ac redundantia, suam nostrum, propriam scilicet, alienamque perfectionem, minimè

Y y 2 à nobis

à nobis obtentam fuisse? An non metuendum nobis erit, ut Veritas aeterna nobis exprobrat atque oggerat, quod olim istis civitatibus: *Vae tibi Corozaim! Vae tibi Bethsaida! quia si in Tyro & Sidone factae fuissent virtutes, quae factae sunt in te; olim in cinere & cilicio poenitentiam egissent: dico vobis: Tyro & Sidoni remissius erit in illo die, quam vobis.* Matth. 11. 21. Sanè si in Tyro & Sidone, si in Tartaria aut Turcia, cuiuspiam Bonitas Divina, tot tantaque perfectionis consequenda media obtulisset, jam dudum sublimem sanctimoniam gradum attingisset. Quare *Viri Nini vita surgent in iudicio, & condemnabunt eos.* Viri gentiles recte rationis ductum sequentes: viri saeculares, tot mediis, quibus nos abundamus, carentes; & tamen perfectione nos superantes, surgent in iudicio, & condemnabunt foecordiam nostram. *Regina Austri surget in iudicio & condemnabit eam: quia venit à finibus terra, audivit sapientiam Salomonis.* Matth. c. 12. 42. Paupercula quaequam & simplex femina, vix decimam, meditationum, examinum, instructionum, exhortationum, lectionum spiritualium aliorumque mediorum nostrorum partem nata; & nihilominus in virtute ac perfectione, multis nos parasangis praecurrens, surget in iudicio & condemnabit nos, nostramque ignaviam confundet. Quapropter, Dilectissimi, materiam praescriptam quemadmodum cepimus, ulterius prosequemur; & abnegationem, profectum in virtutibus, omnigenamque perfectionem expo-

nere pergemus. Utinam ego, tuba istar omnes excitare valerem. 1. Ad indefessum mortificationis studium, quo omnia vitiorum zizania evellerent; iisque evulsis, toto vita decursu, consideratos à Religione fructus divinae gloriae & salutis animatum profecerent, Jerichontinos amoris propii muros dejicerent; ut in terram promissionis caelestem securè intrarent; carnem cum concupiscentiis circumciderent, ut inter veros Dei filios & genuinos Christi affectus recentescerentur. 2. Utinam tanquam tuba militaris omnes ad virtutum profectum adeò potenter excitare possem & impellere, ut indes magnis passibus progredierentur; virtutum excellentiam, utilitatem, pulchritudinem probe cognoscerent, iisque perspectis, tanto in eas fervore ac studio incumberent, ut digni, Christi scholâ discipuli aestimarentur. 3. Denique utinam quasi tuba exaltare vocem meam possem, omnesque ad eximiam perfectionem instigare; ut obligationi, quae devincti sunt, facerent satis, temporis brevitate fervore insigni compensarent, ne in die iudicii iustus Jodex eos redarguat, totque gratias, tot fervorem & salutis ac perfectionis admiracla, absque fructu fuisse concessa improperet: quae si Barbaro, Tartaro, Turca cuiuspiam concessisset, eos longè perfectione superaret; adeoque ejusmodi surgant in iudicio, illisque, non absque rubore & confusione condemnent.

EXHOR.

EXHORTATIO II. IN REGULAM XVIII.

Causas, ob quas in exhortationibus præcipuè de charitate fraterna agendum, proponit.

T H E M A.

Solliciti sumus servare unitatem Spiritus in vinculo pacis.

Ephes. 4. 3.

V E L

Præcipuè exhortentur ad unionem & charitatem fraternam.
Reg. 18.

Exposuimus exhortatione proximè præcedente, verbi Divini Domesticos intra parietes, præcones, tubas esse argenteas, Mosais Parallelas, atque haud abfimiles: quoniam veluti illæ ad bellum, ad castrorum progressum, ad tabernaculum clangore suo convocabant: ita hæ ad certamen spirituale, ad progressum in virtute, ac sanctitatis tabernaculum excitant. Præterea quemadmodum illæ populum quoque ad sacrificium acceriebant; ita etiam hæ ad sacrificium & holocaustum charitatis impel-

lunt. De quo S. Cyprianus in Orat. Domin. ait: *Sacrificium majus est pax nostra & fraterna concordia.* Quod vel ipse Salvator noster confirmare dignatus est, dum Matth. 5. 23. edixit: *Cum offeres munus tuum ad altare, & recordatus fueris, quod frater tuus habet aliquid adversum te; vade reconciliari prius fratri tuo, & tunc veniens offeres munus tuum.* Unde liquet charitatem oblationis munere; Deo longè gratiorem accidere. Ad hoc itaque adeo præclarum, Deoque acceptum charitatis sacrificium, Exhortationes Religiosorum domesticæ, velut tubæ Evangelicæ Auditorem concitent atque impellant: & eum in finem sapius illa suavissima Psalmi 132. verba
Yy 3 infonent:

insonent; *Eccē quā bonum, & quā iucundum; habitare fratres in unum.* Quod ut & nos non dicamus duntaxat; sed & re ipsā præstemus, de charitate fraterna tractabimus.

Geminas igitur rationes, ob quas Exhortatoribus domesticis, crebrò de charitate fraterna agendum est, in exhortatione præsentī exponemus.

I.
Charitate
& concordia, Religiosi Ordines nascuntur, augetur & conservantur.

I. Ratio prima, ob quā Religiosi crebrius pro concione ad unionem & charitatem fraternam sint excitandi; ea nobis potissima videtur; quòd charitas sit Ordinis Religiosi anima & spiritus, quo agente, fovente & mediante ordo nascitur, augetur, propagatur & in flore conservatur quo deficiente, perit & extinguitur. *Concordiā enim res parva crescunt, discordiā maxima dilabuntur*, teste Sallustio. Exhortationes autem inter præcipua Spiritus sancti instrumenta computantur, quibus ille in cordibus hominum operatur: secundum illud Apostoli Rom. c. 10. *Fides ex auditu; auditus autem per verbum Christi*; cuius prædicatio & viva vox, mirā ad permovendos animos energiā pollet, estque instar seminis, quod si in terram bonam ceciderit, admirandos producit effectus.

Quanta, obsecro, efficacia inerat verbo & prædicationi Redemptoris nostri, quā mandatum novum dilectionis & legem charitatis proclamavit? Sanè antequam Apostoli & Discipuli Domini, ac primi Christiani, legem Christi, quæ lex amoris est, amplecterentur, uniti non erant, concordēs non erant; singularis dilectio inter il-

los non erat: quamobrem verò? Quia mandatum Christi novum de dilectione nondum obtinuerant; quia Spiritum Sanctum, Spiritum charitatis, verba Christi cordibus profundius insculpentem, nondum acceperant; adeoque domus non erant, in qua Christus habitaret; ut testatur D. Augustinus serm. 236. de temp. *Vultus Christus Dominus intrare & habitare in nobis, tanquam adificando dicebat: Mandatum novum do vobis, ut diligatis invicem: veteres enim eratis; domus mihi nondum faciebatis, in vestra ruina jacebatis, ergo ut eruamini à vestra ruina vetustate, vos invicem amate.* At ubi mandatum novum à Christo obtinuerit: *Hac mando vobis, ut diligatis invicem.* Joan. 15. 17. Atque hoc ipsum mandatum festo Pentecostes, à Spiritu sancto, sub linguarum igne eorum confirmatum, altèque impressum fuit: mox Societas Apostolica & Christiana coaluit; mox dilectio mota suscitata est, summāque unio & concordia, Evangelistā Lucā differēte attestante A. Q. c. 1. *Multitudinis credentium, erat cor unum & anima una;* id est multitudine, tot etiam millia numerante, tanta erat concordia & animorum consensio, ut anima velut unica in omnibus esse videretur. *Concordiā res parva crescunt.*

Simile quid videre est, in primis Ordinum Fundatoribus eorumque discipulis, S. Augustino, S. Basilio, S. Benedicto, S. Dominico, S. Francisco & aliis, in quorum cordibus

singularis suscitata atque inflammata
charitas in primos socios, copiosius, ac
deinde in posteros alios atque alios
derivata fuit; ut vita eorum descripta
perhibet: ego hic exemplum allego
S. Fundatoris nostri Ignatii, qui in
manreliano secessu, ex amoris incen-
dio, in Jesu pectore aestuante, copiose
flammas concepit, easque in primam
sociorum suorum decadem sparfit; ex
quibus nova Societas conflata, confir-
mata, aucta, ac per varia orbis clima-
ta, propagata fuit, de qua S. Franciscus
Xaverius L. 2. Epistolarum suarum
Epist. 9. scripsit: *Societas JESU ni-
hil est aliud nisi Societas amoris atque
concordiæ, à qua profectò acerbitas &
timor servilis longissimè abhorret.* So-
cietas amoris, ex amore, à Spiritu san-
cto excitata, ex amore conservata, ex
amore per orbem diffusa, ad imitatio-
nem primarum Societatis Apostolicæ
& Christianæ, omnis Religiosæ Socie-
tatis atque Ordinis, prototypi lucu-
lenti.

Verum antequam primi Patres deni
à S. Ignatio instructe, excitante, co-
hortante legem charitatis Dei & pro-
ximi didicissent: antequam exercitiis
spiritualibus exculsi (in quibus, sin-
gulari ratione, Spiritu sancto afflati,
repletique fuere) unum non erant,
Societatem amoris non constabant;
quia diversos sibi quisque studiorum
fines præfigebat, ad diversum quisque
statum aspirabat, ac munus diversum
intendebat: ubi, in exercitiis primis,
Spiritus sanctus igneam illis legem
charitatis impressit, ac zelo propagan-
dæ gloriæ divinæ ac salutis animarum

succendit, mox coaluit Societas JESU,
Societas amoris: qua in magnam ce-
leriter amplitudinem excrevit: *Con-
cordiæ res parvæ crescunt.*

Haud dissimili methodo nobiscum,
& cum religiosiis aliis agitur: ante-
quam in Tyrocini domum conveni-
remus, ut veluti surculi novi Societatis
arbori infereremur; sicut ignoti & in-
cognitissimi dilectione singulari desitu-
ti eramus; & sicut regionum ac terra-
rum spatiis, ita quoque amoris affecti-
bus se juncti vivebamus; at postquam
in Sociorum album relati, asceti sacræ
exculsi, gloriæ divinæ & animarum
saluti procuranda, nos ex asse devovi-
mus; mox amoris spiritualis vinculo
colligari, & spiritu dilectionis anima-
ri at vivere incipimus; ut hodiecum
per gratiam Dei cum gaudio experi-
mur; quando tanta in Tyrocini, in-
ter omnes viget charitas, ut fratrum
germanorum amorem longè superare
videatur: ubinam enim terrarum,
quingenta, aut sexaginta Fratres,
sub uno Parente, tantâ possent unione
charitatis vivere, sine rixis, sine con-
tentionibus & pugnis? Grande hoc
vocat miraculum S. Ambrosius L. 2.
de Jacob. c. 6. *Grande est intra se ali-
quem tranquillum esse & sibi convenire:
quantum igitur miraculum, tot volun-
tates unius Superioris adnutum, in re-
bus etiam difficilibus paratas esse; &
sibi cum tot fratribus mutuâ charitate
adherere?* Duo fratres Abel &
Cain, inter se convenire non po-
tuerunt; nunc multa religiosorum
millia, velut agnelli, sub uno Pastore,
inter se concordēs, & habentes cor
unum

unum & animam unam, exultantes vivunt.

Hanc ergo charitatis tubam sacri inflent tubicines, ad hanc charitatem Exhortatores domestici excitent; absque illa enim nec Ordo aut Societas coalescere, nec crescere, nec subsistere, nec cum fructu operari in proximo poterit; sed velut scopæ dissolutæ dissipabuntur & actum agent; ac veluti corpus inanime jacebit, nec igneo Fundatoris spiritu regetur; nec Societas amoris erit; nec domus, in qua Dominus Jesus habitet.

II.
Charitate
& concordia
sublatâ
Ordines
religiosi
evertuntur
& pereunt.

II. Altera ratio, ob quam Exhortatorum domesticorum tubæ, præcipue charitatem fraternam commendare atque infonare debeant, ea est: quod Societas nostra (uti & alii Ordines) sine unione charitatis, omnino everti & pessuadari debeat. Cùm enim Societas cohors sit, seu exercitus, cujus officium est, assidue contra Diabolum, infidelitatem, hæresin, atheismum, aliæque monstra stygia depræliari ac bella gerere; ut liquet ex formula, seu regula prima Societatis, è primis Patribus Julio III. Pontifici oblata, ejusque bullæ inserta, quæ incipit: *Quicumque in Societate nostra, quam IESU nomine insigniri cupimus, vult sub crucis vexillo Deo militare: nimirum contra perfidiam & impietatem: cùm & ipsum nomen Societas, gallicè cohors, militiam sonet: palàm est eam absque charitate non posse consistere: quem enim latet, summam si uspiam aut ullibi, certè in militia ac pugna, necessariam esse unionem, concordiam & charitatem? illa enim si*

adsit, exercitus hosti formidabilis est & facili negotio victoriam reportat: illa si desit, actum est de milite, actum est de victoria, nihilque restat, nisi ut legiones, cohortes, milites, inter se dissidentes, ab hoste debellantur, trucidentur, & penitus conterantur. Secundùm illud Sallustii: *Discordia res maxima dilabuntur.*

Ordo quivis, uti & Societas nostra, acies & phalanx est sub Rege ac Duce Christo militans, qui est Princeps pacis, Isaia c. 9. 6. *Est quoque* (ut loquitur S. Cyprianus tract. de orat. domin.) *Doctor pacis, & unitatis magister, qui servos & milites suos, natos, vivens, moriens, & in celo post mortem regnans, pacem & charitatem docet.* Semper enim in iis pacem vigere voluit; ideoque toties eandem applicatus est, dicens: *Pax vobis.* Semper charitatis vinculo artissimo colligatos desideravit: hinc Patrem celestem rogavit: *Ut sint unum, sicut & nos.* Si hæc pax, unio, concordia & charitas regnet in Ordine nostro (& quovis alio) Deus protector noster & adiutor est, cujus auspiciis stygias phalanges feliciter debellamus: quod si verò animorum unio & charitas dissolvatur, hostium deprædationi objiciemur, partes conteremur, atque ita paulatim omnes, aut mutuis inter nos confodiemur, aut hostili ferro regulabimur, conculcabimur, ac dissipabimur.

Quàm hæc animorum unio inter Fratres, omnia noxia eliminet, mala expellat & arceat: ac Daemoni altum occludat, præclare S. Gregorius
Horn

Hom. 3. super Ezech. exponit: Scimus & liquido constat, quia castrorum acies tunc hostibus terribilis est, quando ita fuerit constipata atque densata, ut in nullo loco interrupta videatur. Nam si ita disponitur, ut locus vacuus, per quem hostis possit ingredi, dimittatur; profecto jam sui hostibus terribilis non est. Et nos ergo cum contra malignos spiritus spiritualis certaminis aciem ponimus, summopere necesse est, ut per charitatem semper uniti & constanti, nunquam interrupti per discordiam iuvemur: quia si qualibet bona in nobis opera fuerint, si charitas desit, per malum discordiae locus aperitur in acie, unde ad feriendos nos hostis valeat intrare. Antiquus vero inimicus castitatem in nobis, si sine charitate fuerit, non timet; quia ipse nec carne premitur, ut in eius luxuria dissolvatur. Abstinentiam non timet, qui ipse cibo non utitur, quoniam necessitate corporis non urgetur. Distributionem terrenarum rerum non timet, si eadem operi charitas desit, quia deularum subsidium ipse non eget. Valde autem in nobis charitatem veram, id est, amorem humilem, quem nobis vicissim impreciamur, timet; & nimis concordia nostra invidet; quia hanc nos tenemus in terra, quam ipse tenere nolens amittit in caelo. Haecenus S. Gregorius. Damna vero discordiae, exempla nimis luculenta comprobant.

Quoad pax & concordia regnavit in caelo, omnia recte gerebantur: at exorta in exercitu angelico discordia, factum illico est praelium magnum in caelo. Militia caelestis Archistratego S. Michaelis cum Angelis fidelibus,

contra Luciferum ac rebelles spiritus pugnante; quo in certamine tertia pars stellarum, id est Angelorum, cum Lucifero cecidit, atque in Tartarum praecipitata est. quando in Collegio Apostolico oriebatur contentio, Quis eorum videretur esse major: Christus Dominus mox eos compescuit; ne à divisione, maxima ipsis & Ecclesiae orientur detrimenta. Quando magnum Cyprianum inter & Stephanum summum Pontificem enata erat discordia, licet intentione utrimque bona; Ecclesia Catholica contremuit: at Deus O. M. S. Cyprianum glorioso martyrio citò ad se abripuit. Quando A. R. P. Claudium Aquavivam, licet caeteris aetate juniorem; Societas elegit Praepositum Generalem; nonnulla ex Hispania, turbulenta capita, id ferre nequivere; sed dolis & fraudibus Philippum Hispaniae Regem, & Inquisitorem Generalem, atque ipsum ad eum Pontificem Sixtum V. contra Societatem concitavere. At Claudius patientiam invictam, ac singulari in Deum fiduciam, superavit omnia; donec concordiae Societatis voto, Rege annuente pacis turbatores, tanquam putrida membra, à Societatis corpore abscissi, eieciti que sunt. Atque ita Societas stetit inconcussa, alias convellenda: quia Discordia res maxime dilabuntur.

Omne regnum in seipsum divisum, desolabitur, & domus supra domum cadet, ait Salvator Luca c. 11. 17. Ordo Religiosus (Societas) regnum spirituale est; in quo quamdiu florebit unio & concordia, feliciter gubernabitur & stabit; hac deficiente, desolabitur

Z z

labitur & corruet. *Concordia res parva crescunt, discordia maxima dilabuntur.* Religio pulchra, optimèque ordinata domus est, at tolle ex ea calcem, lapides connectentem, id est animorum unionem, & in acervum lapidum, dissolutamque congeriem illico desinet. Religio navis est bene compacta, & contra tempestates procellasque munita, rectà ad portum caelestem navigans; at excitatà inter nautas, remigesque discordià, & his ad Orientem cogitantibus, illis ad Occidentem vela vertentibus, quem, obsecro, tandem portum obtinebunt? adumbravit id symbolo elegante Scilurus, Scytharum Rex, qui cum jam moriturus, filios superstites octoginta relinqueret, afferri singulis fasciculum iussit, ut si possent, frangerent; quod cum ipsi facere se posse negarent, distractis pederentim fascibus singulis, exemptisque fustibus, totam facile contrivit molem: significans concordem germanos fore invictos; contra verò discordes nullo negotio, à quovis debellandos. *Cavinaus in lymb. L. 3. n. 60.*

Resonet igitur saepenumero in auribus nostris tuba haec argentea: *Ecce quam bonum & quam jucundum habi-*

tate Fratres in unum. Ecce quam bona, quam pulchra, quam honesta, quam jucunda & delectabilis unitas, pax & concordia Fratrum, in Ordine Religioso, in Societate JESU, spirita charitatis nata, aucta, amplificata, & per orbem terrarum diffusa: quod fieri nequivisset nisi ductrice & promotrice charitate: *Concordia enim res parva crescunt.* Dum enim cor unum & animam unam habemus, arctiore charitatis vinculo, quam Fratres germani, colligamur, & in pace ac tranquillitate simul latere degimus. Resonet haec tuba, & quidquid animos dividere ac separare natum est, eliminetur quin & ad indivulsam, stabilèque dilectionem nos excitet: ut tanquam vir unus, & miles unus, cohors una, & exercitus unus, sub Christi Regni nostri ac Principis pacis, labaro hinc militemus: & contra Diabolum, mundum, carnem, ceterasque hygas nomas fortiter dimicemus; ne si discordià divisi fuerimus, ab hostibus supersterneamur, conculemur, & perimamur: *Discordia enim res magnae (quas inter Religio merito celebratur) dilabuntur, dissipantur & annihilantur.*

* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *
* * * * *

EXHOR.

EXHORTATIO III.

De bonitate & jucunditate charitatis fraternæ.

T H E M A.

Ecce quàm bonum & quàm jucundum habitare fratres in unum. Pſal. 132. 1.

Vel ex Regula.

Salmum hunc, Sanctimoniã & Doctrinã eminentissimũ Cardinalis Bellarminus, à Regio Vate compositum eo fine arbitrat, ut à Judæis ex captivitate reversis, & reedificatã Urbe ac templo, in unum populum, absque schismate, coadunatis decantaretur: aspiciant enim sese, coram arca reposita; sibi congratulabantur & præ lætitiæ ac suavitate applaudebant, dedicationis templi festum celebrantes. Sanctus verò Hilarius unã cum aliis, psalmum istum fidelibus omnibus Christianis accommodatum autumat: quid enim melius & jucundius, quàm Provincias, Urbes, familias, Domos, Domũumque personas, fratrem

cum fratre, Parentes cum liberis, uxores cum viris sincerã charitate inter se unita contueri? At S. Augustinus & S. Hieronymus, dictum psalmi versiculum, religiosiis domiciliis ac personis convenientiis adaptant: *Ecce quàm bonum, & quàm jucundum habitare fratres in unum.* Quinam enim magis cohabitant in unum, quàm Religiosi: quibus una & eadem domus; una mensa; una vestis, unum nomen; una regula; unus Fundator & Parens, unus Prælatus; unus & idem amicus, & hostis, ac denique unus, idemque finis ac scopus?

Quàm igitur bona ac jucunda sit illa Religiosorum simul viventium unio charitatis, in præsentem perpendemus.

I. *Ecce quàm bonum.* Reperiuntur aliqua, quæ sunt bona, ac non jucunda: ut labor pœnitentiæ: aliqua

I. Fratrum charitatis bonitas.

Z z 2 suat

sunt jucunda, sed non bona, ut voluptas peccati: Verum in concordia & pace fratrum simul habitantium, bina illa reperiuntur conjuncta: *Ecce quam bonum & quam jucundum habitare fratres in unum*: nam virtus unita major est fortiorque, ac melius custoditur; quod pertinet ad utilitatem: & ubi per charitatem multi sunt cor unum & anima una, unusquisque gaudet de bono alieno, non minus quam de proprio, quod pertinet ad jucunditatem. Sed examinemus primo loco *bonum* seu utile, ac simul honestum, quæ hic connexa cernimus.

1. *Ecce quam bonum*, quam honestum, quam utile, fratres habitare in unum & sincerâ uniri charitate. Primum bonum hinc resultans est, quod tales Fratres Religiosi templum sint Dei, in quo per charitatem habitat. Testatur id dilectus JESU Discipulus Joannes c. 4. 16. *Deus charitas est & qui manet in charitate, in Deo manet & Deus in eo*. Manet in Deo, tanquam amans in amato; & vicissim Deus manet in eo tanquam in dilecto, tanquam in gratissimo palatio, tanquam in ornatissimo templo. *Vos enim estis*, inquit Apostolus 2. Corinth. 6. 16. *templum Dei vivi: sicut dicit Deus, quoniam habitabo in illis. Et Corinth. 3. 16. Nescitis quia templum Dei estis; & Spiritus Dei habitat in vobis*. Sed non habitat Spiritus Dei in ullo, qui caret charitate: *templum enim Dei sanctum est, quod estis vos*. L. c. 17. *Quænam autem sanctitas siue charitate? Spiritus sanctus in Pentecoste capitibus Apostolorum insidens, cum illis se*

uniebat, & omnes sibi invicem conjungebat, tanquam si omnium anima foret; illos animans, movens, & corroborans: ad eos autem venit atque in illis seu templo suo habitavit, totam domum implens: quia erant omnes pariter, quod supra dicitur, unanimiter, in eodem loco. Nunquam ad eos venturus, si odii, inimicitiasque mutuis discedissent.

2. *Ecce quam bonum fratres habitare in unum*. Alterum bonum est Deum non solum manere in nobis, sed eos etiam manere in eo: *In Deo manet & Deus in eo*. Ubi enim fratres Religiosi charitate conjuncti sunt, cum Deo quoque uniti connexique existunt; adeoque S. Cyprianus in Epist. de unitate Ecclesie docet: justos ac claritate præditos, *habere unionem cum Deo, ut radios cum sole, rivulos cum fonte, ramos cum radice*. Radii inter se & cum sole uniti rutilant, separati intereunt: rivuli cum fonte & inter se uniti jugiter scaturiunt, agros & campos fecundant, sejuncti exsiccantur & deficiunt: rami inter se & cum radice connexi, flores, fructusque proferunt, præcisi exarescunt. Ita pariter fratres habitantes in unum, boni exempli radios longè lateque dispersunt; & virtutum omnium flores ac fructus producant.

3. *Ecce quam bonum*. Tertium bonum quod charitas fraterna adfert, est cumulus omnium bonorum: *Charitas enim ut scribit D. Augustinus serm. de S. Stephano est omnium fons & origo bonorum; minime egregium & via*

qua ducit ad eorum. D. Thomas illud
Jeremix c. 7. 7. Judais dictum: *Habi-
bitabo vobiscum in loco isto, considerans,
varios assignat modos, quibus Deus
cum iustis habitat: 1. Per fidei constan-
tiam. 2. Per preceptorum obedi-
entiam. 3. Per contemplationem. 4.
Per fraternam charitatis concordiam:*
ait enim Matth. c. 18. 20. *Ubi duo vel
tres congregati fuerint in nomine meo, ibi
sum in medio eorum.* Si igitur talis tau-
tilisque Dominus habitat in nobis, &
sic in medio nostrum; Quid à tali Do-
mita incolam sperandum non erit? Aut
quid mali, adversique accidere nobis
poterit? Merito sanè de charitate
dixerimus, quod Sapiens de Sapien-
tia: *Venerunt mihi omnia bona pariter
cum illa.*

At quænam illa? Recenset ea ex
parte Basilii in Constit. Monast. c.
19. *Hæc Fratrum, inquit, unio charita-
tis est natura redintegratio, status inno-
centia restitutio, vita Apostolica imita-
tio, & Angelica vivendiaratio.* Deinde
de religiosi in unum habitantibus &
vita communione, confociatione in-
que amplexis bona & commoda plu-
rima enumerat. *Hæc est, inquit, per-
fissimam vitam communio (& unio) à
qua privata omni rei cuiusque est elimi-
nata possessio: à qua omnis dissensio, per-
turbatio & contentio abest: contraque
variosa communia animi, mentes, cor-
pora: communis Deus, communis salus,
communio certamina, labores, premia
& corona. Ubi multi unus, & unus non
solus, sed in pluribus: Deinde in hujus
vita & unionis encomia prorumpit;
cum ait: *Quid hæc conjunctione, uni-**

rate & necessitudine aptius excogitari?
*Quid mutua inter se morum, animo-
rumque contemperatio gratiosius fin-
gi queat? Homines ex diversis nationi-
bus & regionibus profectos, per exactam
morum & disciplina similitudinem, ad e-
in unum veluti coaluisse, ut in pluribus
corporibus, unus modo esse animus vi-
deatur; vicissimque plura corpora,
mentis unius instrumenta cernantur.*
Hactenus Basilii.

4. *Ecce quænam bonum.* Quartum bo-
num ex unione charitatis fraternæ
profluens est, quod sit signum æternæ
predestinationis & electionis ad glo-
riam cœlestem: & quidem certum ac
securum: testatur id S. Evangelista
Joannes in Epist. 1. c. 3. v. 14. *Nos
scimus, quia translatus sumus de morte
ad vitam, quia diligimus Fratres.* Nos
scimus, nos certi, securique sumus; hoc
enim signum est infallibile, veluti ex
adverso, odium, inimicitia, rancor
& huiusmodi capitalia vitia, certum
reprobationis æternæ præbent iudi-
cium: nam *qui non diligit, manet in
morte*, ait idem S. Joannes L. c.

5. *Ecce quænam bonum.* Quintum bo-
num, prædicta confirmans, est, quod
charitatis fraternæ unio, sit nota &
character filiorum Dei. Teste Veritate
æterna Matth. c. 5. 9. *Beati pacifici, quo-
niam filii Dei vocabuntur.* Et Epist. 1.
Joann. c. 3. 10. *In hoc manifesti sunt
filii Dei & filii diaboli: omnis qui non
est iustus, non est ex Deo, & qui non di-
ligit fratrem suum. Quoniam hæc est
annuntiatio, quam audistis ab initio, ut
diligatis alteruterum.* Deinde est tesse-
ra & signum distinctivum Discipulo-
rum

rum Christi: ut defertè asseverat idem Dominus Joan. 13. 35. *In hoc cognoscet omnes quod discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem.*

Verè igitur bonum, & multiplex bonum est, Fratres Religiosos inter se charitatis & pacis funiculis colligatos degere, & unitatem fovere. Tales enim templum vivum Dei existunt; in quo Deus manet, & ipsi in Deo: tanquam radii in sole, tanquam rivuli in fonte, tanquam rami in radice: locupletantur omni bonorum genere, prædestinationis felicis arrham, notam filiorum Dei, & Christi discipulatus signum manifestum circumferunt.

II.
Charitatis
fraternæ
jucundi-
tas.

II. *Ecce quam bonum & quam jucundum habitare fratres in unum.* L. c. Neque enim magnam duntaxat utilitatem parit hæc Fratrum concordia, sed ingentem quoque jucunditatem affert. *Ecce quam jucundum!* S. Hieronymus cum Hebræis, vertit: *Quam decorum.* Chaldaus: *quam dulce.* Syrus: *quam pulchrum.* Septuaginta Interpretes: *quam delectabile & jucundum.* Quibusnam verò hæc Fratrum unanimis cohabitatio jucunda accidit? Responsio in promptu est: scilicet, Deo, Angelis, Superioribus, atque ipsis potissimum Fratribus.

1. Fraternalis charitas, jucunda ac grata est Deo. O. M. In quo enim Deus pacis delectabitur magis, quam in cordibus pacatis? Deus charitas est: in quo autem charitas jucundabitur magis; quam in animis charitate conjunctis? Deus unus & unitas est; in quo unitas magis recreabitur, quam in Fratribus dilectione unitis? Simi-

lis, simili gaudet: & similitudo est mater amoris. Confirmat hoc proprium Spiritus sanctus Eccli. c. 25. 1. *In tribus, inquit, placitum est Spiritui meo, quæ sunt probata coram Deo & hominibus: concordia Fratrum, & amor proximorum, & vir & mulier bene consentientes.* In his ergo Deus ratione singulari complacet sibi; in his tanquam in horto voluptatis se recreat & oblectat.

2. Fraternalis concordia, Angelis jucunditatem & delectationem affert: quemadmodum enim ipsi in celo, summâ charitate sunt conjuncti; & unus quodammodo spiritus, una mens, una voluntas; ita nos in unitate charitatis, sibi similes videre gaudent. Præclarâ id stabilit & ostendit sententiâ S. Bernardus serm. in festo S. Michaelis. *Sunt plurima, quæ eii (Angelis) placent; & quæ in nobis invenire delectat: ut est, sobrietas, castitas, paupertas voluntaria, &c. Atamen ipsi omnia hæc, unitatem & pacem a nobis exigunt Angeli pacis. E contra verò nihil aquè offendant, & ad indignationem provocat eos, quomodo dissensio & scandala. Addit deinde idem Mellifluus Doctor. Nunquid diligemus illis propter naturam spirituales similitudinem, si invenimur nos diligere humanam naturam nostram consortes? Imò verò ex eis, quæ inter nos sunt, contentio- bus, carnales nos magis, quam spirituales esse constitit? Denique nunquid Angeli diligunt nos propter seipso, & futuram de nobis, civitatis suæ resurrectionem; si (quod absit) nunquam solo uniri, coadificari eis possunt, de-*

fructu gloriæ charitatis? Quomodo
herabunt reedificandos de nobis, perpe-
tuo civitatis illius muros, si cognoverint,
viderint, nos non lapides esse vivos, qui
possunt invicem coherere; sed magis pal-
verem, quem projecit ventus à facie ter-
re: quem susus verbi status in turbinem
agit, & suspensionis in justis levissima
aura dispergat?

3. Fraterna dilectio plurimum Præ-
latos ac Præfides recreat: sicut enim
in seculo parentibus carnalibus, fra-
trum concordia amœna est & jucun-
da; ita in religione Superioribus ac Pa-
tribus Spiritualibus, mirè grata &
delectabilis accidit. Quod unice desi-
derabat Apostolus ad Philip. c. 2. 2.
Impietas inquit, gaudium meum, ut
idem sapiatis; eandem charitatem ha-
beatis, unanimes, id ipsam sentientes: ni-
hil per contentionem; nihil per inanem
gloriam; humilitate superiores sibi in-
vicem arbitantes: non qua sua sunt
sibi querentes; sed qua aliorum.
Idem gaudium expetebat, percipies-
batque in fratribus suis maximam cha-
ritate conjunctis, laudatus ante S. Ab-
bas Bernardus, non sine animi jucun-
datione interrogans serm. 2. festo
S. Michaelis: *Qua enim est spes nostra
& gaudium nostrum & corona gloria?
Nunc unitas & unanimitas vestra, in
qua gaudeo vos inveniri fraternitatis a-
matore, & ante omnia mutuum in vo-
bis metipsis, charitatem habentes; quod
est vinculum perfectionis. In hoc enim
cognoscunt omnes, etiam Angeli sancti,
quod Christi estis discipuli, si dilectionem
habueritis ad invicem.*

4. Denique ipsis etiam Fratribus

maximam ac suavissimum gaudium
creat concordia: Ecce quam jucundum
habitare fratres in unum. Iste versus, ait
S. Augustinus hic, tuba fuit, innume-
rabiles convocans, atque ad vitam
cœnobiticam invitans: ista verba psal-
terii, iste dulcis sonus, ista suavis melodia,
tam in cantico, quam in intellectu, mona-
stera peperit: ad hunc sonum excitati
sunt Fratres, qui habitare in unum cœ-
perunt. Unde enim oritur gaudium &
læticia, nisi ex charitate; unde suavi-
tas & dulcedo nisi ex mutua dilectio-
ne. Proinde rectè idem S. Augustinus
tract. 87, in Joan. ait: *S. Paulus cum
commendare vellet fructus spiritus, à
capite hoc posuit: Fructus, inquit, spiri-
tus, charitas est; ac deinde cœtera, tan-
quam ex illo capite exorta contextit;
qua sunt, gaudium, pax, longanimitas,
benignitas, bonitas. Charitas igitur in-
star arboris est, ex qua fructus dulcis-
simus gaudii & pacis nascitur. Quid
enim obsecro jucundius, quid amœ-
nitas, quid dulcius, quam mutua fra-
trum sincerè & sanctè sese diligen-
tium conversatio, recreatio, confabu-
lacio, consolatio? Quæ melancholiam
dissipat, tristitiæ nebulas discutit, la-
borem levat, onus omne suave reddit.
Si itaque mœrorem depellere, si
laborem lenire, si morbi dolorem mi-
tigare aveas; ad charitatis delicias
confuge: Charitas enim cum lucro vo-
luptatem ingentem habet, laborem nul-
lum. Teste S. Chrysostomo serm.
33, in Epist. 1. ad Corinth. Si animum
studiis aut curis fessum relaxare cu-
pias, ad amicitiam charam, amicam-
que charitatem propera: Nihil aquè
oblèta-*

oblectaverit animum, quam amicitia fidelis. Seneca lib. de tranquill. animi c. 7. Si in adversis, in angustiis, in dubiis, in periculis, in ariditatibus & tentationum procellis solatium quaris; ad charitate conjunctos accurre, & invenes: *Amicus enim fidelis, est solatii portus.* inquit S. Gregorius Nazianzenus orat. 6. Verbo, *Frater, qui adjuvatur à Fratre, quasi civitas firma,* ac probe munita. Prov. c. 18. 19. In qua habitantes, se mutuis consiliis, auxiliis, solatiis adjuvant. Ubi Fratres in unum habitant, Collegium aut Domus voluptatis paradisus est: ubi Fratres dissident animis, odiisque & averfionibus laborant, squalidus carcer est, & ergastulum jurgiorum, rixarum, adversitatis, mœroris, tædii, acerbitatis & amaritudinis: & paucis multa complectar; viva inferni imago.

Quapropter, Dilectissimi, quandoquidem unio & charitas mutua Fratrum, tanta bona parit; ante omnia mutua in nobismet ipsis charitatem teneamus, foveamus, augeamus & conservemus. Hæc enim nos moraliter velut membra compaginat: hæc unum quodammodo corpus, unum spiritum, & animam unam constat, & velut innocentiz statui optatissimo restituit. Hæc Deum in nobis, ac nos in Deo manere efficit, nosque in templum, in palatium ac domicilium ejus

consecrat. Hæc nos in filiorum Dei & discipulorum Christi dignitatem elevat: hæc in dubiis consilium, in necessitatibus opem & auxilium præbet, omniumque bonorum operum, mentorum ac coronarum participes reddit. Deinde quoniam charitas & unio fraterna, lætitiæ & jucunditatis copiosus fons est; eam vel in minimo habere refugiamus: hæc enim, ut videmus, Dominum Deum nostrum exhilarat & oblectat: hæc sanctos Angelos lætificat & recreat: hæc Superioribus ac Prælatibus gaudium & lætamen creat: hæc Fratribus omnibus & singulis, pacem & lætitiæ, recreationem & consolationem, omniumque molestiarum & difficultatum lenimen præstat: & quomodo discordia, ira, odium, averfio mutua animorum, turbas, contentiones, rixas, millenasque miseras & calamitates in Deum Religiosam invehit; sic charitas, pax, unio, & concordia, eam in portum solatii, in domum refugii, tranquillitatis & securitatis; in hortum & paradisum deliciarum, voluptatumque convertit. Habitemus ergo, tanquam Fratres germani, & longè amplius, in unum; indissolubili charitatis glutino connexi; exclusis omni, quod divisionem causare nata est: & omnibus prædictis bonis ac jucunditatibus abunde perfruemur.

